

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 465/2024-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátska kancelária ŠKODLER & PARTNERS, s. r. o., Dobšinského 12, Bratislava, proti rozsudku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Ssk/29/2023 z 27. marca 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 28. júna 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a svojho základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy rozsudkom najvyššieho správneho súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

2. Krajský súd v Žiline v poradí druhým rozsudkom sp. zn. 29Sa/2/2022 z 23. augusta 2022 podľa § 190 Správneho súdneho poriadku (ďalej aj „SSP“) zamietol správnu žalobu sťažovateľky, ktorou sa domáhala preskúmania rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredia (ďalej len „žalovaná“) č. 40059-3/2017-BA zo 7. novembra 2017, ktorým zmenila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Žilina č. 32754-3/2017-ZA z 5. apríla 2017 vo veci zániku povinného nemocenského a dôchodkového poistenia. Žalovaná uviedla, že sťažovateľka mala aj po 31. auguste 2008 postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby (ďalej len „SZČO“), pretože bola držiteľkou licencie L1A na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v povolání lekár, na základe ktorej bola oprávnená vykonávať samostatnú zárobkovú činnosť. V rozhodujúcom období mala príjem z podnikania a z inej samostatne zárobkovej činnosti vyšší ako je zákonom stanovená hranica príjmu.

3. Krajský súd, pridržiavajúc sa záverov rozsudku veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Vs/3/2019 z 24. novembra 2020 a uznesenia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 610/2021 z 30. novembra 2021, potvrdil, že sťažovateľke nezaniklo povinné poistenie k 31. augusta 2008, ale až k 30. júnu 2010.

4. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľka podala kasačnú sťažnosť, ktorou sa domáhala prerušenia konania o kasačnej sťažnosti a podania podnetu predsedovi najvyššieho správneho súdu na zaujatie stanoviska pléna tohto súdu k zjednoteniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov v právoplatných rozhodnutiach veľkého senátu najvyššieho súdu, (sp. zn. 1Vs/1/2019 z 30. apríla 2019 a sp. zn. 1Vs/3/2019 z 24. novembra 2020), alternatívne sa domáhala zrušenia napadnutého rozsudku najvyššieho správneho súdu a vrátenia veci krajskému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Kasačnú sťažnosť podala z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. f) a g) SSP. Argumentácia sťažovateľky sa sústredila predovšetkým na tvrdenie, že ukončením podnikania k 31. augustu 2008 jej súčasne zaniklo aj sociálne poistenie, pričom samotný status SZČO nezakladá automaticky účasť na povinnom poistení.

5. O kasačnej sťažnosti sťažovateľky najvyšší správny súd rozhodol napadnutým rozsudkom tak, že túto v poradí prvým výrokom zamietol, návrh sťažovateľky na prerušenie kasačného konania druhým výrokom napadnutého rozsudku zamietol a súvisiacim výrokom o trovách konania tieto nepriznal žiadnemu z účastníkov konania.

6. Podľa záverov najvyššieho správneho súdu sťažovateľka v spornom období spĺňala podmienky na status SZČO podľa § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“), pretože mala oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu, ktorým je zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 578/2004 Z. z.“) upravujúci podmienky na výkon zdravotníckeho povolania na základe licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe [§ 3 ods. 4 písm. c) zákona č. 578/2004 Z. z.], keďže jej licencia bola stále aktívna. Zároveň v rozhodujúcom období dosiahla príjem z podnikania, ktorý prevyšoval zákonom ustanovenú hranicu, čím boli splnené podmienky na vznik (resp. trvanie) povinného nemocenského a dôchodkového poistenia.

II.

Argumentácia sťažovateľky

7. Namietané porušenie práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľka vyvodzuje z toho, že najvyšší správny súd jej neposkytol ústavne konformnú súdnu ochranu, keď pri rozhodovaní o kasačnej sťažnosti nekriticky a bez ďalšieho vychádzal len a výlučne z rozsudku veľkého senátu najvyššieho súdu sp. zn. 1Vs/3/2019 z 24. novembra 2020. Ostatné uznesenie veľkého senátu najvyššieho súdu sp. zn. 1Vs/1/2019 z 30. apríla 2019 ponechal bez povšimnutia, nevysporiadal sa s právnymi závermi v prospech sťažovateľky, preto zastáva názor, že najvyšší správny súd postupoval arbitrárne a svojvoľne.

8. Namietané porušenie základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy sťažovateľka vyvodzuje z toho, že senát najvyššieho správneho súdu konajúci v jej veci mal konanie prerušiť a pre nejednotnosť rozhodnutí podať predsedovi najvyššieho správneho súdu

podnet na návrh na prijatie zjednocovacieho stanoviska pléna podľa § 21 ods. 3 písm. a) v spojení s § 24d ods. 1 písm. b) zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“). V pozícii zákonného sudcu teda nemal byť senát, ale plénum najvyššieho správneho súdu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a porušenie práva na zákonného sudcu (čl. 48 ods. 1 ústavy) rozsudkom najvyššieho správneho súdu o zamietnutí jej kasačnej sťažnosti, v ktorej otvorila otázku, či jej držba licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe zakladala povinné nemocenské a dôchodkové poistenie. V ústavnej sťažnosti namietala arbitrárnosť rozsudku najvyššieho správneho súdu, a to najmä z dôvodu, že sa v ňom nevysporiadal s právnymi závermi obsiahnutými v uznesení veľkého senátu najvyššieho súdu sp. zn. 1Vs 1/2019 z 30. apríla 2019.

10. Po náležitom oboznámení sa s obsahom napadnutého rozsudku sa ústavný súd presvedčil, že najvyšší správny súd dostatočne a zrozumiteľne reagoval na všetky pre vec podstatné námietky sťažovateľky uplatnené v jej kasačnej sťažnosti. V dôvodoch napadnutého rozsudku ozrejmil, že v zmysle záverov rozhodnutia veľkého senátu najvyššieho súdu sp. zn. 1 Vs 3/2019 z 24. novembra 2020, ktorým bol pri rozhodovaní o kasačnej sťažnosti viazaný (§ 466 ods. 3 SSP), mala sťažovateľka ako držiteľka licencie L1A postavenie SZČO v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z, pričom povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie jej tak zaniklo k 30. júnu 2010, a nie k 31. augustu 2008, ako to tvrdila. Súčasne zdôraznil, že zmienené rozhodnutie veľkého senátu (ktorým bolo prekonané jeho skoršie rozhodnutie sp. zn. 1Vs/1/2019 z 30. apríla 2019) prešlo i testom ústavnosti uznesením sp. zn. IV. ÚS 610/2021 z 30. novembra 2021. S ohľadom na uvedené nebolo podľa názoru ústavného súdu potrebné, aby najvyšší správny súd v odôvodnení namietaného rozsudku osobitne vysvetľoval dôvody, pre ktoré považoval závery prijaté v rozhodnutí sp. zn. 1 Vs 3/2019 za správne či presvedčivé a z akého dôvodu sa neriadil predchádzajúcim a už prekonaným rozhodnutím veľkého senátu sp. zn. 1 Vs 1/2019. Ak dôjde k zmene právneho názoru vysloveného veľkým senátom, nemožno v aplikácii neskoršieho a aktuálneho názoru (v čase rozhodovania senátu o kasačnej sťažnosti) na vec sťažovateľky vzhládnuť porušenie ňou označených práv, keďže vo všeobecnosti platí, že neskorší právny názor nahrádza skorší, a má teda pri výklade sporných otázok prednosť (obdobne I. ÚS 158/2022, I. ÚS 385/2022).

11. V nadväznosti na zmysluplné odpovede najvyššieho správneho súdu ústavný súd považuje za vhodné poukázať aj na úvahy aktuálneho rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 137/2024 z 20. 3. 2024 (v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 4/2024) v totožnej skutkovej a právnej veci inej sťažovateľky (taktiež lekárky, pozn.) týkajúce sa povahy zmeny právneho názoru veľkého senátu v konaní podľa Civilného sporového poriadku a Správneho súdneho poriadku cit.: «nové rozhodnutie veľkého senátu je „len“ kryštalizáciou judikatúrnej tvorby právneho názoru v skutkovej situácii určitého typu, ktorá je spojená s prelomením skoršieho právneho názoru na horizontálnej línii názorovej konkurencie (v rámci najvyššieho súdu alebo najvyššieho správneho súdu), aj keď s účinkami záväznosti nielen pre aktuálne posudzovanú vec,

ale aj so zákonom ustanoveným atribútom širšej následnej záväznosti (§ 48 ods. 3 Civilného sporového poriadku, § 466 ods. 3 SSP) orientovanej na rozhodovanie senátov súdu, ktorého súčasťou je veľký senát (najvyššieho súdu alebo najvyššieho správneho súdu) s aplikačnými účinkami *pro futuro*.»

12. Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, ani táto námietka nie je dôvodná. Platná právna úprava nezakotvuje povinnosť senátu najvyššieho správneho súdu podať predsedovi najvyššieho správneho súdu podnet na podanie návrhu na postup podľa § 24d ods. 1 písm. b) zákona o súdoch. Senát najvyššieho správneho súdu teda nepostupoval v rozpore s platnou právnou úpravou, ak bol v naznačených súvislostiach pasívny (III. ÚS 492/2022).

13. Ústavný súd so zreteľom na uvedené pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti dospel k zisteniu, že napadnutý rozsudok nesignalizuje možnosť porušenia základných práv a slobôd sťažovateľky uvedených v bode 1 tohto uznesenia, z čoho vyplýva, že dôvodnosť ústavnej sťažnosti nie je potrebné preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie. Podanú ústavnú sťažnosť preto odmietol v jej celosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako zjavne neopodstatnenú.

14. Ústavný súd nad rámec dodáva, že z jeho vlastnej rozhodovacej činnosti vyplýva, že o skutkovo a právne obdobných veciach týkajúcich sa namietanej aplikácie neskoršieho právneho záveru najvyššieho súdu (sp. zn. 1Vs/3/2019 24. novembra 2020) na pozadí vzťahu sociálneho poistenia a licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe vo veci iných sťažovateľov (lekárov), zastúpených tých istým právnym zástupcom, opakovane rozhodol (napr. uznesenie sp. zn. I. ÚS 158/2022 zo 17. marca 2022, sp. zn. I. ÚS 385/2022 z 23. júna 2022, sp. zn. I. ÚS 463/2022 z 24. augusta 2022, sp. zn. III. ÚS 492/2022 z 25. augusta 2022, sp. zn. II. ÚS 576/2022 zo 14. decembra 2022, sp. zn. I. ÚS 148/2023 zo 16. marca 2023, sp. zn. III. ÚS 439/2023 zo 7. septembra 2023, sp. zn. III. ÚS 440/2023 zo 7. septembra 2023, sp. zn. IV. ÚS 137/2024 z 20. marca 2024) tak, že ústavné sťažnosti sťažovateľov odmietol v celosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnené. Nateraz neidentifikoval žiaden skutkový či právny dôvod, pre ktorý by sa mohol v právnej veci sťažovateľky odchýliť od záverov vyslovených v skorších uzneseniach ústavného súdu.

15. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uplatnenými v jej petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. septembra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu